

СТАНОВИЩЕ

за

Дисертационния труд на главен асистент

ИЛИЯН ЛАЗАРОВ ИЛИЕВ

**”Почвени свободноживеещи и растителни паразитни нематоди
в природен парк СТРАНДЖА”**

За присъждане на образователната и научна степен

ДОКТОР

Катедра Зоология и Антропология на Биологическия факултет

Софийски университет Св. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ

Дава становище Доц. Д-р Олга Цокова Байчева

Главен асистент Илиян Илиев е роден на 10.02.1962 г. в град Малко Търново. Завършва висшето си образование по биология – специалност Зоология – през 1987 г. През същата година Илиян Илиев е магистър по зоология в Биологическия факултет на Софийския Университет Св. Климент Охридски. В продължение на четири години – 1987-1991 – той работи в ПНИЛ по фитонематология по проект като н.с. III степен. До 1999 г. Илиян Илиев досига до главен асистент в Катедрата по Зоология и Антропология, която длъжност заема и сега.

Професионалният път на Илиян Илиев обхваща 27 години и бележи непрекъснато повишаване на професионалната му квалификация като нематолог и на уменията му като преподавател. За неговото професионално израстване допринасят и двете му специализации във водещи центрове по специалността – Rotamsted Research IHCR – Великобритания и Department of Nematology – Wageningen Agriculture University – Холандия;

Представеният за защита дисертационен труд е мащабно и задълбочено изследване на видовия състав и структурата на нематодните съобщества в този уникален район не само за България но и за Европа – природен парк СТРАНДЖА. Климатичните фактори и геоложкото минало на Странджа обуславят развитието на буйна растителност, включваща много ендемитни и реликтни видове растения. Природен парк СТРАНДЖА е все още много слабо антропогенно повлиян и е подходящ район за биологични

изследвания онтогенеза на формирането на растителни и животински съобщества в естествената им среда на обитание.

Дисертационният труд е в обем от 136 страници, 28 фигури, 22 таблици и отделно три приложения. Материалът е развит в седем раздела, както следва – Увод . Научен проблем . Цел и задачи. Материал и методи. Основни резултати и дискусия. Изводи. Приноси.

Проведените изследвания в тази област в природен парк СТРАНДЖА до изследванията на гл. асистент Илиян Илиев са в по-голяма степен флористични и на отделни групи предимно гръбначни животни. По отношение на свободно живеещите почвените и растителните паразитни нематоди изследванията са малко и несистемни. Почвените, свободноживеещите и растителните паразитни нематоди са най-многочислената група многоклетъчни безгръбначни животни в почвата. Видовият състав и структурата на съобществата на тези организми са резултат от влиянието на фактори от абиотичен и биотичен характер и могат успешно да бъдат използвани индикатор за промени в техните местообитания. Индикаторният потенциал на тази група безгръбначни животни дава възможност за реална оценка на измененията, резултат от въздействието на замърсяване с тежки метали, радиационно натоварване и парников ефект.

Уводът правилно насочва вниманието към целта и свързаните с нея конкретни задачи, поставени за разрешение в дисертационния труд. Методите за изследване са компетентно подбрани (раздел Материал и Методи – стр.25-38) за решаване на поставените задачи – стр.24. Инвентаризацията на видовия състав и на типовете местообитания в ПП СТРАНДЖА е осъществена въз основа на огромен брой нематоди – 324155 екземпляра. При подготовката на събрания материал за изследване са използвани широко известни и прилагани съвременни методи за изготвяне на полутрайни и трайни микроскопски препарати. Правилното планиране при избора на райони и местообитания и вземането на материал дават възможност за обективна оценка на получените резултати. Идентифицирани са представители на 12 разреда, 49 семейства, 118 рода и 228 вида. Боравенето с такъв материал е доказателство за солидната подготовка на дисертанта в тази обемна и сложна материя.

Основната част от дисертацията е посветена на анализ и оценка на параметри, характеризиращи структурата на нематодните съобщества (стр. 63-117). Направената сравнителна оценка на нематодните съобщества отчита почвените и климатични характеристики в изследваните райони и местообитания. Този подход при разработване на материала дава възможност за оценка на водещите природни фактори под влияние на които са се формирали. Резултатите от проведените изследвания са богато илюстрирани с 16 таблици и 25 фигури (стр. 51-117). Изводите правилно

отразяват получените резултати. Приложеният литературен списък - 181 заглавия, 75 от които визират най-нови изследвания в периода 2000-2014 г. Използваните литературни източници са доказателство за отличното познаване на изследванията във връзка с поставената в дисертацията цел и задачи.

Авторефератът е съставен съобразно изискванията и правилно отразява цялостната работа по осъществяването на изследванията. Представени са и всички необходими документи свързани със защитата.

Към представения материал имам и някои препоръки, предимно от технически характер, които се отнасят към оформянето на дисертационния труд Някои от таблиците в основния текст се състоят от много страници и са напечатани с изключително дребен шрифт, което прави използването им много трудно. Давам пример с таблица 6, която е съставена от 9 страници! Раздел Обобщени резултати (стр. 117-123) играе роля на дискусия но там са отразени в обобщен вид предимно получените резултати. Обилният материал и приложените съвременни методи при разработката му зават възможност за разгръщане на дискусия. Убедена съм, че това се дължи на голямата възискателност на автора Илиан Илиев към собствените му резултати.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ. Получените резултати от изследванията в дисертацията на гл. асистент Илиан Илиев представляват значим фундаментален принос не само за България и Балканския п-ов, но и за Европа. Цялостната разработка на темата е доказателство за високата квалификация на гл. асистент Илиан Илиев и за формирането му като квалифициран специалист. Получените от него резултати са научна основа за прогнозиране на промените в околната среда под влиянието на различни фактори, като се използват сведения за видовия състав и структурата на нематодните съобщества. Това ми дава основание убедено да подкрепя присъждането на образователната и научна степен ДОКТОР на гл. асистент Илиан Лазаров Илиев.

10.11.2014 г.

София

Доц. Д-р Олга Байчева